ועדת המשמעת מזהירה! נבחן שימצאו ברשותו חומרי עזר אסורים או יתפס בהעתקה יענש בחומרה עד כדי הרחקתו מהאוניברסיטה.

הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

מבחן בקורס "דיין ודיון במשפט העברי" תשס"ט מועד א

מסי קורס: 10-501-99

שם המרצה: דייר יובל סיני

זמן הבחינה: שעתיים וחצי.

המבחן בספרים סגורים. לא ניתן להכניס למבחן כל חומר עזר!

נא לכתוב על צד אחד של הדף.

יש להקפיד על עמידה במספר הדפים המוקצבים לכל שאלה. חריגה לא תיבדק!

שאלה מס׳ 1 (30%. עד שני עמודים):

חכמי ישראל התמודדו בדרכים שונות עם מקרים של דין מרומה.

- א. מהן העמדות השונות שהוצגו בספרות התלמודית (בבל וארץ ישראל) ביחס להתמודדות עם דין מרומה?
- ב. מהן העמדות השונות שהוצגו בספרות ימי הביניים (אשכנז ספרד וכוי) ביחס להתמודדות עם דין מרומה! ומהו הרקע ההיסטורי העשוי להסביר את הבדלי העמדות הללו!
- ג. מהי עמדתו של הרא"ש! האם הוא סטה ממסורת רבותיו חכמי אשכנז! מה עשוי להיות ההסבר ההיסטורי לעמדתו!

שאלה מס׳ 2 (30%. עד שני עמודים):

- א. מה היתה עמדתם של רבים מהרבנים והחוקרים בעלי ההשקפה הדתית-לאומית שפעלו בשנותיה הראשונות של המדינה ובתקופה שלפני הקמתה ביחס לבוררות זבל"א! כיצד הושפעה עמדתם משאיפותיהם ומהשקפת עולמם!
- ב. מה מטרתו של מוסד הבוררות זבלייא כפי שהוא מוסבר בתלמוד. האם מטרה זו עולה בקנה אחד עם הפרשנות שניתנה בידי אותם רבנים וחוקרים הנזכרים בסעיף אי?
- עד כמה מחויבים הדיינים שנבחרו בידי בעלי הדין במסגרת בית דין של בוררים (זבלייא) לנורמות התנהלות המקובלות אצל דיינים קבועים! בתשובתכם התייחסו במפורט לשלוש נורמות שונות המקובלות אצל דיינים קבועים, ודונו האם חלות נורמות אלו אף על בוררים. במידה וישנם חילוקי דעות בין הפוסקים ביחס לסוגיה זו הציגו את הגישות השונות.

שאלה מס׳ 3 (25%. עד שני עמודים):

באבות דרבי נתן נאמר ביחס לדרכו של אהרן:

יייאוהב שלוםיי כיצד?... שני בני אדם שעשו מריבה זה עם זה. הלך אהרן וישב אצל אחד מהם. אמר לו: בני, ראה חברך מהו עושה: מטרף את לבו וקורע את בגדיו. אומר: אוי לי, היאך אשא את עיני ואראה את חברי! בושתי הימנו, שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. והולך אהרן ויושב אצל האחר, ואומר לו: בני, ראה חברך מהו עושה: מטרף את לבו וקורע את בגדיו.

. Nos gard

ארתוים אנים - איות בין - ביות בין -

לו: בני, ראה חברך מ לו: בני, ראה חברך מ ואראה את חברי! בו ואראה את חברי! בו ואראה את חברי! בו או והולך אהרן ויושב או או ארנין או ארנין או ארנין ארניין ארנין ארנין ארנין ארנין ארני

אומר: אוי לי, היאך אשא את עיני ואראה את חברי? בושתי הימנו, שאני הוא שסרחתי עליו. הוא יושב אצלו עד שמסיר קנאה מלבו. וכשנפגשו זה בזה, גפפו ונשקו זה לזה. לכך נאמר: ייויבכו את אהרן שלושים יום כל בית ישראל יי(במדבר כ, כט). מפני מה בכו ישראל את אהרן שלושים יום, אנשים ונשים! מפני שדן אהרן דין אמת לאמָתו, מימיו לא אמר לאיש: ייסרחתָּיי, ולא אמר לאשה: ייסרחתְּיי. לכך נאמר: ייויבכו את אהרן שלושים יוםי (שם)יי.

עמוד על שבעה מהאלמנטים הייגישורייםיי בהם משתמש אהרן, כפי שעולה מהקטע האמור.

שאלה מס' 4 (15%. עד עמוד אחד)

המימרה "אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות" הובאה הן במקורות הארץ ישראליים (תוספתא) והן במקורות הבבליים (תלמוד בבלי). מהי משמעות המימרה האמורה כפי שהיא מוצגת בכל אחד מהמקורות הללו! כיצד ניתן להסביר את ההבדל בין המקורות לאור התפיסות השונות שהוצגו חכמי התלמוד ביחס למימד הדתי שבשפיטה!

יהצלחה!